

AKROPOLITÁN

V ROCE 2026 PŘEJEME MNOHO
ZDRAVÍ, RADOSTI A LÁSKY!

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ
Elektronický časopis č. 186, prosinec 2025

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.
Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.
Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUČ

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostava

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

NESNADNÉ UMĚNÍ SI ZVOLIT

7

CO ŘÍKÁ FILOZOFIE O VZTAZÍCH

10

KOMETY, HVĚZDY NÁVŠTĚVNICE

13

O DOBRU A ZLU
V MÝTECH A POHÁDKÁCH

15

SVĚT MINERÁLŮ

Jakmile ráno zaťuká na okno a tma se tiše vyplíží z pokoje, můj kocour vyskočí na parapet a očičkama hltá ptáky sedící na pouliční lampě. Touží po křídlech, aby je mohl dohonit a mezi mraky si s nimi hrát na honěnou. Přestože je to *jen* kocour, i on má svoje sny a touhy, které by chtěl naplnit. Aby byl šťastný, potřebuje teplo v náručí svého pána a světlo lásky v jeho očích, které mu dává pocit bezpečí. Nechce jen jídlo a vodu, chce domov. Je to malá živá bytost, která se na nás spoléhá.

Naše duše jsou stejné. Chtějí lásku a teplo, chtějí jistotu a bezpečí. Kdybychom jim dali křídla, naše duše by mohly letět do nebe. Jedním křídlem je *láska*, která nám umožňuje létat do těch nejvyšších vrcholů našeho nitra, abychom měli rozhled. Druhým je *moudrost*, abychom si uměli správně vybrat směr a cíl. Společně utvářejí *Lásku k Moudrosti* neboli *Filozofii*, která je vždy naším věrným průvodcem na bezpečné cestě životem.

K tomu potřebuje *odvahu*. Naše duše zapomněla, že *odvaha* je strach, který jsme překonali. Že *odvaha* znamená poznat sebe sama a přijmout sebe sama. Že *odvaha* znamená usilovat o zlepšení a mít trpělivost na pomalé cestě rozvoje. Že *odvaha* znamená vybrat si to nejtěžší, nejsvůzelnější, nejspravedlivější, nejkrásnější, protože nás to vede vzhůru a kupředu. Že *odvaha* znamená umět si zvolit, rozhodnout se, odhodlat se, nikdy se nevzdávat, což vyžaduje stálost a vytrvalost, které ji uskutečňují. Protože je *odvážnější* odolat, než se vzdát.

Prof. Jorge Ángel Livraga mluvil o *duši uvězněné* různými lákadly vnějšího, materialistického světa. Musíme umět osvobodit svou uvězněnou duši, aby mohla vzlétnout, aby mohla růst. „*Aby tvá Duše rostla, první, co musíš učinit, je vnímat ji...*“, říká.

Nevnímáme ji. Zabalili jsme ji do různých šatů, ať už tělesných či látkových, obvázáli ji krásnou mašlí, která ji spoutává a omezuje její rozlet, její rozmach. Zkrátka: přistříhli jsme jí křídla. Křídlo *lásky* a křídlo *moudrosti*.

Ať nám křídla znovu narostou. A pak duši umožněme je znovu roztáhnout za pomoci toho nejlepšího a nejvyššího v našem nitru. Ať znovu vzlétne, ať dosáhne výšin svého vlastního života a jejich krásou ozdobí každodennost. Onu všednost, která jí život potáhla šedou realitou: jednotvárností, nudou, nezájmem o kohokoli a cokoli.

Život je rozmanitý, barevný, krásný. Je plný *lásky* a *moudrosti*, pokud je umíme vnímat, pokud je umíme vidět. Život je dobrodružství, do kterého se pouštíme, abychom se stali vítězem ve vlastním životě.

Nacházíme se před branou dalšího roku a doufáme, že bude lepší než ten předchozí. I když vím, že navzdory našim přáním, nebo právě díky jim, bude přesně takový, jaký si ho uděláme, že sklídíme takové plody, jaká semínka jsme zaseli.

Jsou věci, které můžeme změnit, které záleží na nás. A jsou i takové, s nimiž nic udělat nemůžeme. Věnujme se těm prvním a ten další rok bude lepší. Vložme do svého života *Lásku k Moudrosti*, *Filozofii*, a život nás za to odmění. Mějme otěže, které ho usměřňují, ve vlastních rukou... a všechno dobře dopadne.

Buďte svým vlastním Ježíškem a nadělte si pod stromeček lepší život, plný *Lásky* a *Moudrosti*, plný [Filozofie pro život](#). Veselé Vánoce a šťastný nový rok!

Slavica Kroča

O SOLIDARITĚ

Jednou si myš všimla, že hospodář nastražil na statku past na myši. Vyprávěla o tom slepici, ovci a krávě. Všechny jí řekly: *Past na myši? To je tvůj problém, to se nás netýká!*

O něco později se ale do pasti chytila zmije a uštkla statkářovu ženu. Snažili se ji uzdravit a postavit zas na nohy, uvařili jí tedy silnou slepičí polévku. Ta nepomohla.

Tak zařídili ovci, aby žena získala sílu z masa a aby nakrmili každého, kdo přijel nemocnou navštívit.

Ale ženu nevyléčili, a tak nakonec museli porazit krávu, aby důstojně pohostili všechny, kteří přijeli na pohřeb.

Po celou tu dobu pozorovala myš události dírkou ve zdi a přemýšlela o věcech, které se nikoho nijak netýkají... □

NESNADNÉ UMĚNÍ SI ZVOLIT

Delia Steinberg Guzmán

Zvolit si je umění i věda a v určitých ohledech se stává osou samotného života. Zůstává pro nás všechno stejné jako vždy? Pokud tomu tak je, pak můžeme spíše tvrdit, že je to trochu horší. Protože ve světě, který je charakterizován čistým pohybem, odpovídá stagnace, tedy nedostatek zlepšování a vyhlídek, více ústupu než pokroku. A pokud připustíme, že se věci reálně zhoršují, přiznáváme tak svou nevědomost a neschopnost řešit problémy a nalézat hodnotná a trvalá řešení.

Ať je to stejné nebo horší, nikdo nás nemůže ochránit před každodenní záplavou pohrom, katastrof, hrůz a tragédií, které se vkrádají do našich životů, ať už prostřednictvím médií, nebo přímo. Pod tisíci maskami se neustále objevují bolest a hanebnost.

Mluví se o válkách, o těch, kteří je chtějí a vyvolávají, i o těch, kteří je snášejí a nechťejí. A vedle účastníků – útočníků i trpících – existují stovky tisíc pasivních lidí, kteří nemohou nebo nechťejí pro zmírnění situace udělat nic.

Jsou odhalovány korupční skandály, kterých je tolik, že není dostatek stránek novin a časopisů, aby je všechny popsaly. Nic však není objasněno; některé kauzy se postupně ztrácejí, protože nelze kompromitovat toho, o koho se jedná; jiné případy se přehnaně vyhrocují, protože jsou zapotřebí obětní beránci. Jakýkoli pohyb peněz se stává podezřelý a prostý občan se obává pokaždé, když se chce pustit do nějakého podnikání, zatímco ti, kteří mají moc, si dělají, co chtějí, dokud mohou. Trestný čin už není trestný kvůli samotnému činu, ale kvůli malým či velkým schopnostem pachatele a počtu a významu jeho přátel a nepřátel.

Jsou kritizovány sekty a kazatelé, kteří se bezohledně zaměřují na ty důvěřivé a nevědomé. A zatím existují dva hříchy, které málokdo nebo nikdo nebere v úvahu: proč je tolik nevědomých a důvěřivých? A nevyužívají snad všichni oportunisté naivity nezkušených? Je velký rozdíl mezi prodejem ráje a neúčinného léku?

Jsou vztyčovány vlajky, zakládány komise, pořádány schůze a vydávána prohlášení odsuzující násilí, rasovou a náboženskou diskriminaci i nenávist, které rozdělují lidstvo. Ale všichni padají do stejné pasti: slovy vyjadřují úžasné myšlenky, ale ve skutečnosti si každý střeží svou odlišnost jako poklad.

Je opravdu náš svět, náš současný historický okamžik tak špatný? Neopakujeme snad události, které jsme již tisíckrát prožili a které jsou nyní pouze zvětšené kvůli médiím a skandálům, z nichž nepochybně

plynou komerční výhody? Existuje skutečně něco nového pod sluncem? Věřím, že ne; ani nevědomost a schopnost zapomínat, které nám umožňují vnímat jako nové to, co je dávno známé a pouze se to opakuje.

Ano, existují změny. Technika nám ulevuje od mnoha prací; věda nás přibližuje k tomu nekonečně velkému a nekonečně malému. Ale člověk se změnil málo, vyvíjel se mnohem méně ve srovnání s obrovskými skoky, které zdánlivě přinášejí vynálezy.

Nakonec pláčou ti, kteří trpí bídou, i ti, kteří nevědí, jak zhubnout, ti, kteří se bojí věčného pekla, i ti, kteří nevědí, v koho nebo v co věřit, ti, kteří touží vědět víc, i ti, kteří nevědí nic, ti, kteří zabíjejí, i ti, kteří umírají.

Změna je nebo by měla být vnitřní. Pokud se člověk nezmění ve své podstatě, těžko se kromě názvů a kulís změní okolnosti. A uvnitř se může změnit pouze získáváním hlubokých vědomostí, pevných a ověřených zkušeností, i když jen proto, aby jako moudrý Sokrates mohl prohlásit: vím pouze to, že nic nevím. Což už znamená vědět hodně.

Nacházíme se v době volby a není snadné si zvolit. Nemám tím však na mysli složitý politický aparát, který pohlcuje celý svět a nutí lidi rozhodovat se mezi jedněmi nebo druhými vládci. To, co mě znepokojuje, je „nesnadné umění si zvolit“, které se v určitých ohledech stává osou samotného života.

Na jedné straně je stále přítomný strach z volby rozhodnout se pouze pro jedinou možnost, když jich je mnoho – zdánlivě mnoho – všude kolem!

Na druhé straně je tu potěšení z volby mezi různými možnostmi, které se nám nabízejí, potěšení, jež nakonec zanechává hořkou pachutí, neboť je spojeno s pocitem nejistoty, omylu. A ještě více s nedostatkem zodpovědnosti: když se spletu, zvolím něco jiného a je po problému.

Podívejme se trochu na každý z těch případů, protože i když se jeví jako protikladné, nakonec jdou spolu ruku v ruce.

Strach z volby je výsledkem nezralé mentality. Zde se sčítá množství faktorů, od výchovy v rodině a ve škole, společenského kontextu, módy, nedostačujících příkladů k následování, přítomnosti, která drtí svou nestálostí minulost i budoucnost, nedostatku jasných idejí, skromných lidských perspektiv, i když se chytrá propaganda snaží vše vykreslit v růžových barvách...

Zvolit? Co si zvolit?

V sázce je samotný život, materiální přežití, přízeň ostatních, to dobré, to špatné nebo to neutrální, co můžeme udělat pro zbytek lidstva. Studovat? Pracovat? Co, kde? Milovat, založit rodinu, vychovávat děti? Na základě jakých principů a s jakou jistotou úspěchu? Navzdory tomuto na první pohled pesimistickému pohledu se obávám, že nikoho příliš nezajímá psychologická a intelektuální zralost lidí, ani že si nikdo příliš neuvědomuje, že je to vítězství, které závisí na osobní odvaze každého z nás.

Potěšení z volby je jen hra. Na pozadí je stejná nejistota, která vede ke strachu, jenže místo toho, abychom zůstali ochromeni strachem, volíme neustálý pohyb, obyčejnou změnu přestrojenou za rozvoj, nesmyslný skok, cestu bez určitého směru.

Není mnoho dobrých věcí na zvolení, většina možností stejně postrádá obsah, jsou to namalované masky, které se rozpadnou, jakmile se srazí se skutečností. Proto počáteční potěšení mizí, když zjistíme, že nic z toho, z čeho si můžeme vybrat, nás neuspokojuje; že musíme neustále obnovovat volby, abychom drželi krok s tím šíleným závodem, který nemá cíl. Za fasádou privilegovaného rozvoje vykukují trosky nevědomosti a klamu.

Toto je výzva k nesnadnému umění si zvolit, které i když je uměním, má v sobě i hodně z vědy. Možná omyl spočívá v tom, že si myslíme, že vše, co si můžeme volit, je to, co máme přímo před očima, na dosah ruky. Možná je třeba prorazit nové cesty – nebo staré dlouho opomíjené – abychom našli skutečné pravdy, stabilní a vyvážené vzory, které člověku umožní rozpoznat jeho místo v rámci celého lidstva. Nepochybně je to další výzva pro filozofii. □

CO ŘÍKÁ FILOZOFIE O VZTAZÍCH

Jiřina Koubková

Mezilidské vztahy patří od pradávna k tématům, která hluboce zajímala filozofy všech národů a epoch. Základní myšlenku můžeme jednoduše shrnout známým Aristotelovým výrokem, že člověk je od přírody tvor společenský. A nejen klasičtí filozofové, ale i současná psychologie a každodenní zkušenost nám říká, že ke šťastnému a naplněnému životu potřebujeme hluboké a smysluplné vztahy s jinými lidmi.

Pokud cítíme osamělost nebo nedostatek hlubokého kontaktu, často obviňujeme ostatní. Můžeme si říkat: Oni mi nerozumí, jsou ke mně nespravedliví, všichni mě přehlížejí... Někdy dokonce vinu hledáme ve společnosti jako celku – dřív k sobě lidé měli blíž, dnes jsou sobečtější.

Je pravda, že ke vztahu (partnerskému, přátelskému i jakémukoli jinému) jsou zapotřebí minimálně dva lidé, nikdy nemůže vzniknout jednostranně. Pravda je i to, že vliv sociálních sítí a virtuálního světa obecně přináší do společnosti změny, které ke zdravým vztahům zrovna nepřispívají. Ale v tomto článku se přidržíme stoické zásady: zaměřme se na to, co můžeme ovlivnit, a věnujme svou energii právě tomu.

Co tedy můžeme udělat, abychom si dokázali vytvořit pevné vztahy? Co by nám poradili Platon, Konfucius a další filozofové, kteří se zabývali soužitím mezi lidmi?

Určitě by začali radou, která byla vytesána v Delfách: Poznej sám sebe. To není jednoduchý úkol. Kým vlastně v hloubi duše jsme? Jaké se v nás skrývají potenciály? Odkud pocházejí naše touhy, naše názory, naše hodnocení dobra a zla? Co opravdu potřebujeme a co můžeme dát ostatním? Hledání odpovědí na tyto otázky pomáhá v mnoha oblastech života a vztahy jsou jednou z nich.

Společně se sebepoznáním přichází i další krok: nacházíme smysl svého života. Když víme, kam směřujeme a co chceme, přináší nám to klid, rovnováhu a jistotu, stáváme se silnějšími.

Vnitřní síla hraje ve vztazích klíčovou roli. Když se cítíme slabí, bojíme se otevřít a ukázat své nitro – máme strach, že by nás druhý mohl zranit. Ale pokud nikoho nepustíme blízko, nedovolíme mu poznat naše silné a slabé stránky, sny i obavy. Jak pak můžeme navázat hluboký vztah?

Další věc, kterou by nám filozofové doporučili, je nezaměřovat se jen na vlastní potřeby, ale otevřít srdce i mysl druhým lidem. Seneca napsal: *Starajíce se o štěstí jiných, nacházíme své vlastní*. Neznamená to být mučedníkem, který dělá vše pro ostatní a nic pro sebe. Neznamená to neumět požádat o pomoc, když ji potřebujeme, nebo nedat před blízkou osobou najevo smutek či bolest. Je přirozené, že každý člověk má svá slabá místa, každý někdy potřebuje podpořit či pomoci. I proto jsou hluboké vztahy, které nám takovou podporu zajišťují, důležité pro spokojený život.

Jenže pokud se zabýváme jen sami sebou, vytváří to mezi námi a jinými lidmi stejnou bariéru, jako strach, o kterém jsme mluvili v předchozím odstavci. Otevřít se znamená nejen dovolit ostatním, aby poznali nás, ale také pustit do svého vědomí to, co se skrývá v nitru těchto lidí. Jakmile tohle uděláme, jakmile druhé doopravdy poznáme a pochopíme, už nám nebudou moci být lhostejní a péče o ně se stane stejně přirozenou a nezbytnou součástí našeho života, jako péče o sebe sama.

Navázat vztah v jistém smyslu znamená rozšířit své já. Starověcí mudrci říkali, že pocit sounáležitosti a soucit rostou s moudrostí. Buddha dokonce označoval sobectví a nedostatek soucitu za překážku na cestě k osvícení.

A na závěr ještě jedna důležitá věc, kterou může filozofie naše vztahy obohatit: Filozofem je ten, kdo hledá ve věcech smysl, nedělá je jen proto, že se tak obvykle dělají, nebo proto, že ho k tomu okolnosti tak nějak dovedly. Pokud stejný přístup uplatníme i v oblasti vztahů, stanou se vědomějšími a díky tomu i hlubšími a pevnějšími. □

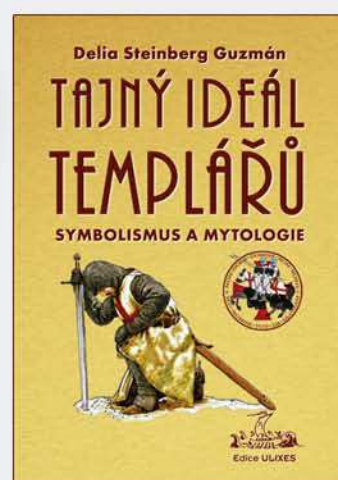
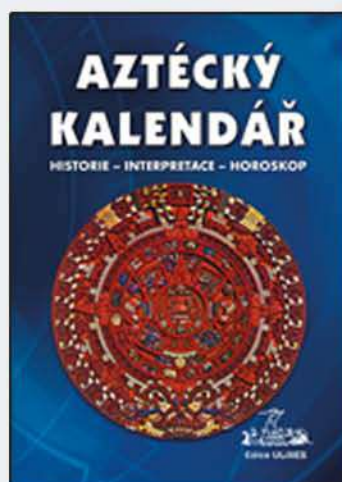
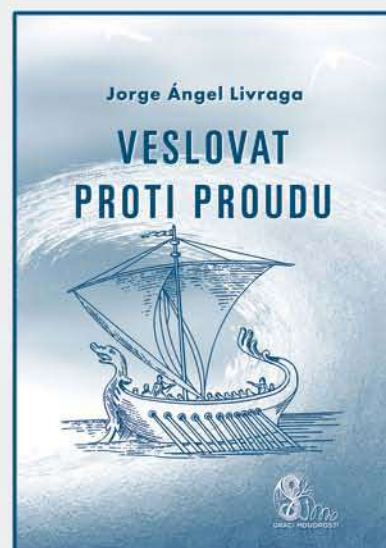
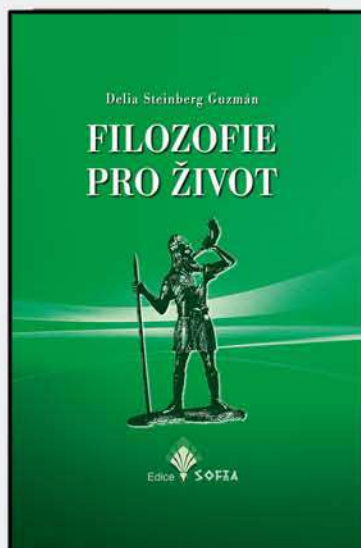

...CO BYLO, JE A BUDE KRÁSNÉ

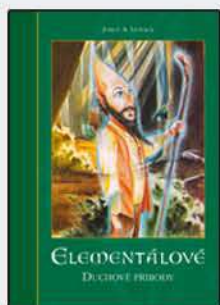
KRÁSNÉ VÁNOCE S KRÁSNÝM DÁRKEM

KNIHY A UNIKÁTNÍ ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY Z CELÉHO SVĚTA

Filozofie

Symbolismus

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

KOMETY, HVĚZDY NÁVŠTĚVNICE

Jana Aksamítová

Od pradávna lidé obraceli svoji tvář k nebi a toužili se přiblížit tomu velkému tajemství, které skrývá nebeská hvězdná záře. Jedním z nejkrásnějších a zároveň nejzáhadnějších projevů nebeského života jsou komety. Dlouho patřily k jevům tajuplným, protože nebyl znám jejich původ, nebyl zachycen rytmus jejich návratů. Najednou se rozzářily na nebi, kde na několik týdnů či měsíců překonaly svým jasnem všechna ostatní nebeská tělesa. A pak stejně tajemně zmizely.

Dne žen-jin prvního měsíce druhého roku vlády Siao-Wenovy objevil se na jihovýchodě nebeský strom magnólie.

Starověké civilizace příchody komet pečlivě sledovaly a zaznamenávaly. Nejstarší dostupné záznamy máme ze starověké Číny s velmi přesnými zápisy o všem, co se na nebi odehrávalo. Komety Číňané nazývali „hvězdy návštěvnice“. Byly předzvěstí nečekaných událostí či velkých změn. Při každé jejich návštěvě byl zaznamenán časový údaj, jejich dráhy skrze souhvězdí, jejich barvy, velikosti a tvary ohonu. Popisy ohonů komet jsou vpravdě čínsky poetické: hvězda-koště vymetající oblohu od všeho zla, nebeský strom magnólie s ohonem členitým jako koruna stromu, dlouhá cesta s ohonem táhnoucím se po obloze jako štuček hedvábí rozvinutý napříč nebesy.

Komety mají svá určená místa. Z tohoto důvodu nejsou ve spěchu vymetány, ale pravidelně vykonávají svůj běh, nevyhasínají, jen se vzdalují... Seneca

Antické znalosti o vesmíru byly velké a hluboké, přestože s nimi zdaleka nebyli seznámeni všichni tehdejší lidé. Starověcí kněží, mágové a filozofové chápali universum jako jednu velkou živou bytost, která v sobě obsahuje mnoho prvků fungujících jako buňky, tkáně a orgány u člověka, z nichž každý má svůj smysl a úkol. Popisovali dokonalý tvar koule, který mají nebeská tělesa, chápali Sluneční soustavu jako heliocentrickou, vypočítali vzdálenost Měsíce od Země. Objevili precesi Země, změřili její obvod, vytvořili přesný kalendář, spočítali délku roku, dne i měsíce. Dokázali vypočítat zatmění Slunce a Měsíce. O kometách mluvili jako o kosmických tělesech s pravidelným oběhem a drahami, které jsou odlišné od drah planet a hvězd.

Nyní už známe oblouků ostrých cesty vlasatic, zdroj kdysi strachu, dnes zjev však hvězdy bradaté nás neroztřeše víc. Edmond Halley

Když se ve středověké Evropě po stovkách let zapomnění začaly k životu probouzet antické znalosti, všestranné osobnosti renesance znovu upřely své zkoumavé pohledy na nebeské vlasatice, aby jim vtiskly řád a jejich náhodné zjevování svázaly do zákonů. S rozvojem dalekohledů se na nebeská tělesa upínala větší a větší pozornost. V té době již byly známy oběžné dráhy planet dle Keplerových zákonů. Ale po jakých drahách létají nebeské krasavice? Když anglický astronom Sir Edmond Halley začal propočítávat dráhu létavic podle velkého množství pozorování, které měl k dispozici, zkoumal záznamy o třech kometách za dvě stě let, jejichž dráhy byly velmi podobné. Nemohlo se jednat o jednu kometu při třech různých návratech? Zjistil, že ano, a naplánoval rok 1758 pro její další návrat. Jen málo učenců věřilo jeho předpovědím. Netrpělivě očekávaná návštěvnice však přispěchala podle plánů o vánocích roku 1758, aby potvrdila pravdivost Newtonovy gravitační teorie a také dala za pravdu Halleyho výpočtům. Od té doby nese jeho jméno.

Vzešla kometa jasná jako den a z jejího zářícího těla se rozprostíral chvost jako osten štíra. (babylónská tabulka, 1140 př. n. l.)

Odkud se podle současných poznatků komety vůbec berou? Nejrozšířenější teorie mluví o tom, že komety jsou vlastně zbytky prapůvodní hmoty. Při bouřlivých procesech vzniku Slunce a planet byla velká část tohoto materiálu vytlačena a vymetena na samotný okraj Sluneční soustavy. Je nazývána Oortovo mračno podle Jana Henrika Oorta, holandského astronoma, který zjistil, že dráhy nových komet, jež nás navštěvují poprvé, začínají neomylně v jakémsi kulovém obalu na samé hranici Sluneční soustavy ve vzdálenosti asi 40 000 až 120 000 AU od Slunce.

Pomalu, velmi pomalu v mračnu obíhají centrální hvězdu, Slunce. Až do okamžiku, kdy je něco vychýlí z pravidelné dráhy. Pak se může kometa trochu zrychlit a vydá se na dlouhou pouť pryč do mezihvězdného prostoru. Nebo naopak trochu zpomalí. V tu chvíli ji svojí gravitací přitáhne Slunce, a malá kometka začne padat do nitra Sluneční soustavy, aby jednou mohla zazářit na nočním nebi. Pak buď jen jedenkrát prolétne kolem Slunce a prchne zase dál, nebo bude chycena gravitací a její dráha se zatočí do elipsy s jedním ohniskem ve Slunci. A bude se pravidelně vracet, dokud se nerozdrobí na asteroidy či meteoroidy nebo se nezříjí na jiné nebeské těleso.

Mám za to, že se těla komet rozpouštějí, proměňují, rozestupují i zanikají nakonec, že tak jako hedvábní červi vyprádají svá vlákna, jsou také komety prouděním svého ocasu stravovány a vydávány smrti. Johannes Kepler

Co komety skrývají za překrásně zářícími hávy? Jádru komety je pevné, veliké asi několik kilometrů, velmi nepravidelného tvaru. Složené z ledu, prachu, kamení a zmrzlých plynů. Nic zvláštního ani krásného. Ovšem jakmile se přiblíží ke Slunci, někde v blízkosti oběžné dráhy Jupitera, začne vypouštět své těkavé látky a pomalu vytvářet komu, a ještě blíže Slunci i ohon, který nás tak uchvacuje. Koma je vlastně atmosférou jádra složenou z prachu a plynů, v průměru dosahuje velikosti až sto tisíc kilometrů. Chvost, nejkrásnější ozdoba vlasatic, je koma odvanutá slunečním větrem pryč od Slunce. Má různé tvary a barvy, může se táhnout stovky miliónů kilometrů. Často mívají komety ohony dva. Jeden úzký, rovný, vždy směřující od Slunce, který je tvořen ionizovanými plyny. Druhý z pevných částic bývá širší, zahnutý gravitačním působením Slunce. Ačkoliv ve chvílích největšího jasu kometa přezáří ostatní tělesa Sluneční soustavy, dokonce je někdy vidět i ve dne, její obrovský ohon je vlastně klam, kterým nás kometa chce ošálit. Je to takové velmi řídké nadýchané nic svítící především díky odraženým slunečním paprskům.

Délka života komet závisí na mnoha okolnostech. Čím mají život bouřlivější, čím častěji se nám vystavují na odiv, tím rychleji stárnou a umírají. Každý průlet kolem Slunce je přípravou o část jejich hmoty. Protože jsou vytvořené z materiálů nepříliš pevných, často se rozpadají a pak bývají zdrojem meteorických rojů obíhajících po jejich drahách. Jako pozdrav pak komety posílají „padající hvězdy“.

Víme dnes lépe než naši předkové, co jsou to komety? Máme hypotézy o jejich vzniku, vypočítané jejich dráhy a periody návratů, známe chemické složení jejich chvostů, máme je vyfotografované zdálky, zblízka, ve spektru viditelném, infračerveném, ultrafialovém. Přesto tito mlčenliví poutníci dál ukrývají svá tajemství. Pravidelně jako kyvadlo narušují tok dějin lidstva a zjevují se na obloze, možná proto, aby upozornily na významné události, možno proto, aby přiměly člověka zvednout hlavu vzhůru a na chvíli zapomenout na pozemské starosti a věnovat pozornost tomu, co přichází z nebe. Nezapomeňme se tedy občas podívat na nebe a hvězdy. A možná ji spatříme, zprvu nenápadnou, ale pak čím dál krásnější a zářivější, jak rozvine svoji ozdobu po obloze. □

Pozn.: 1 AU = astronomická jednotka = vzdálenost Země od Slunce = 150 000 000 km

Z použité literatury:

Železný, V.: Návraty první dámy, Panorama, Praha 1986.

Grygar, J., Horský, Z., Mayer, P.: Vesmír, Mladá fronta, Praha 1979.

Žanta, R.: Dějiny astronomie, Státní nakladatelství v Praze, 1931.

Blavatská, H. P.: Základy tajných nauk, Glóbus, Bratislava 1992–4.

O DOBRU A ZLU V MÝTECH A POHÁDKÁCH

Petr Matyska

Otázky dobra a zla jsou stejně staré jako historie lidstva. Asi každý z nás se čas od času zeptá: Co je dobré a co špatné? Co je užitečné a co škodlivé? Co je přínosné a kdy zase naopak tratíme? Tyto otázky si kladli lidé dávno před námi. Svoje představy a odpovědi vtělili do mýtů a pohádek.

Z jednoho z nejstarších mýtů o prvních lidech Adamovi a Evě se dozvídáme, že pojedli ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého. Tedy již velice dávno lidé poznali a uvědomili si, že všechno nemusí být pro člověka jen dobré a že mu všechno nemusí prospívat. Do chvíle, než člověk dospěje k rozlišování dobrého a zlého, žije v čisté „dětské“ nevinnosti. Práce a jakákoliv činnost je mu radostí a potěšením. Žije bezstarostně v ráji. V okamžiku, kdy začne rozlišovat mezi dobrým a zlým, je vyhnán z ráje a přebírá odpovědnost za svá rozhodnutí. Jeho vědomí dozrálo a současně se rozštěpilo. Člověk si začíná uvědomovat rozdíl mezi sebou a okolním světem. Musí být opatrný v tom, co dělá a jak jedná. Musí myslet nejen na sebe, ale i na druhé.

Starověký mýtus o Gilgamešovi zase vypráví příběh o vládci města Uru, který zatoužil stát se nesmrtelným. Když přichází o svého přítele Enkidua, hledá rostlinu nesmrtelnosti, aby mu vrátil život. To vnímá jako největší dobro, dokud nepochopí, že štěstí člověka není v nesmrtelnosti jeho těla, ale naopak ve smrtelnosti. Díky vědomí našeho omezeného času se snažíme na tomto světě něčeho dosáhnout, zanechat nějaké dílo. Gilgameš staví mohutné opevnění města, které by mělo navždy ochránit jeho lid před okolním světem. Zanechává za sebou kulturu a civilizaci, jež nás může inspirovat, stejně jako příběh o hlubokém přátelství, které nakonec překonalo i smrt.

Zajímavé pojetí nalezneme u starých Egyptanů, kteří se, více než jiné národy, zaměřili na společnost a její hierarchii, která má fungovat podobně jako včelí úl. Chápali, že se děje jakési přírodní zlo, se kterým je zapotřebí určitým způsobem počítat a vyrovnat se s ním. To dokumentuje následující příběh. Faraon měl zvláštní sen, že stojí na břehu Nilu. Vidí, jak z Nilu vystupuje sedm tučných krav. Za nimi však vystoupilo sedm krav hubených a ty sežraly všechny ty tučné krávy. Faraon chtěl vědět, co ten sen znamená. Dostalo se mu následujícího vysvětlení. Těch sedm tučných krav představuje sedm úrodných let, kdy se lidem bude dařit dobře. Těch sedm hubených krav zase představuje roky neúrody a roky hladovění. Na základě tohoto výkladu snu měl faraon vybrat moudrého správce, který bude v letech úrodných shromažďovat přebytky do faraónových sýpek a v letech neúrody je zase rozdávat lidem. Dobro tak Egyptané viděli ve

vytváření společenské soudržnosti, v práci na společných stavbách zavlažovacích kanálů, budování cest, chrámů a pyramid. Chápali, že dobrem je podřizování se společenské hierarchii, která zajišťuje nezbytnou a už v té době rozvinutou organizaci společnosti. Z toho také vyplývala nutnost dodržování zákonů, poslušnost a úcta k faraonovi, který ztělesňoval Zákon.

Z českých mýtů můžeme vzpomenout praotce Čecha, který hledal dobro jako příhodné místo, jakousi rajskou zahradu pro svůj lid. Našel v Polabí horu Říp, ze které obhlédl velkou nížinatou krajinu, o níž vytušil, že to je ta země zaslíbená, zvěře a ptáků plná, medem oplývající... Uvěřil, že v ní se bude dařit jeho lidu. Tento lid byl učenlivý a učil se hodně od okolních národů a svou prastarou moudrost transformoval do podoby pohádek. To dokazují časté začátky pohádek slovy *Za devatero horami...*, *V jedné daleké zemi...* nebo se jejich hrdinové vydávají do světa, aby se něco naučili a získali zkušenosti apod. Klasická česká pohádka se tak rovnoprávně zařadila vedle mýtů a pověstí, neboť oplývá nahromaděnou moudrostí mnoha národů. Svými krásnými příběhy ukazuje symbolické obrazy dobra a cestu k němu. Ukazuje, že ta cesta není nikdy jednoduchá, bývá vždy obtížná, ale je pokaždé vítězná.

Hrdinové pohádek jsou nekomplikovaní, dobromyslní a věří, že dobro vždy zvítězí. Nebojí se snášet nepohodlí a strasti a podstupují zkoušky v podobě úkolů, které mají prověřit jejich vytrvalost, sílu, trpělivost, chytrost, odvalu i statečnost a mají je zocelit v boji se zlem. Dobro je v pohádkách zobrazováno jako kladné vlastnosti jejich hrdinů a jejich příkladné jednání. Tito hrdinové, kdykoliv mají možnost někomu pomoci, tak mu pomohou a nežadají za to odměnu. Když následně i je samotné potkají obtíže a překážky a oni potřebují pomoc, tak se jim jejich jednání vrátí.

Pohádky a mýty představují jednoduché, prověřené a stále platné recepty, jak jednat, aby se nám dobře dařilo a mohli jsme žít dobrý, spokojený život a být šťastní. Jsou přirozeným a nevtíravým poučením pro všechny lidské generace, od dětí, přes mládež, až k dospělým a zralým. Proto se k nim neustále vracíme, bez ohledu na to, kolik nám je let.

Pokud se dnes zamýšlíme nad tím, co považujeme za dobro a co za zlo, tak si uvědomujeme, že to vychází často z našeho subjektivního hodnocení. Na fyzické úrovni sledujeme užitečnost, a za dobré považujeme to, co nám přináší blahobyt a zvětšuje naše hmotné statky. Na úrovni emoční zase cítíme, co nám přináší radost, harmonii a štěstí. Na úrovni mentální kladně hodnotíme rozšiřování našich znalostí a hlubší porozumění přírodním a společenským zákonům. Na úrovni vůle za dobré považujeme schopnost rozhodovat se a držet se vytyčeného cíle, a tím formovat svůj charakter. Kulturně duchovní úroveň představuje hodnoty, které neumíme dost dobře ocenit, ale právě ony přispívají k našemu růstu a obohacují nás. Obecně můžeme říct, že dobrem je to, co je ve směru evoluce a směřuje k růstu, rozvoji a zdokonalení. Na této cestě se pak neobejdeme bez čerpání moudrosti ze starých mýtů a pohádek. □

Z použité literatury:

Bible, kniha Genesis

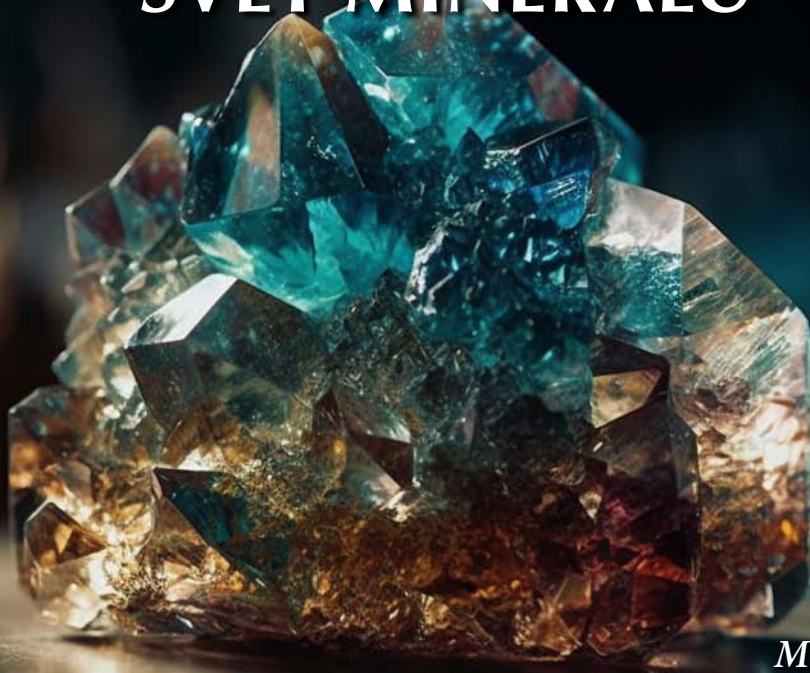
Epos o Gilgamešovi

Jirásek, Alois: Staré pověsti české

Sedláček, Tomáš: Ekonomie dobra a zla

SVĚT MINERÁLŮ

Miroslav Huryta

Minerály jsou snad tím nejčastějším, s čím v přírodě přicházíme do kontaktu. Přesto, anebo snad proto, je ve většině případů nevnímáme a lhostejně je míváme. Pouze ty, které jsou svou formou zvláštní a výjimečné, naši pozornost zaujmou. Přitom život takový, jaký jej na Zemi známe, by bez nich nebyl možný. Nebyla by pevnina, půda, pole, louky ani lesy, nebylo by z čeho stavět ani vyrábět. Naše těla jsou tvořena prvky uvolněnými z jejich těl, jsou podkladem pro naše kroky, krajina je vytvářena jejich pohybem a vzájemnými posuny, utvářejícími hory i údolí. Vytvářejí krásná místa samy o sobě či v souladu s dalšími živými bytostmi, ať už rostlinami, zvířaty a v neposlední řadě také lidmi, kteří dokáží jejich vlastnosti a často skrytou krásu svými technikami nechat vyniknout či být užitečnými novým způsobem.

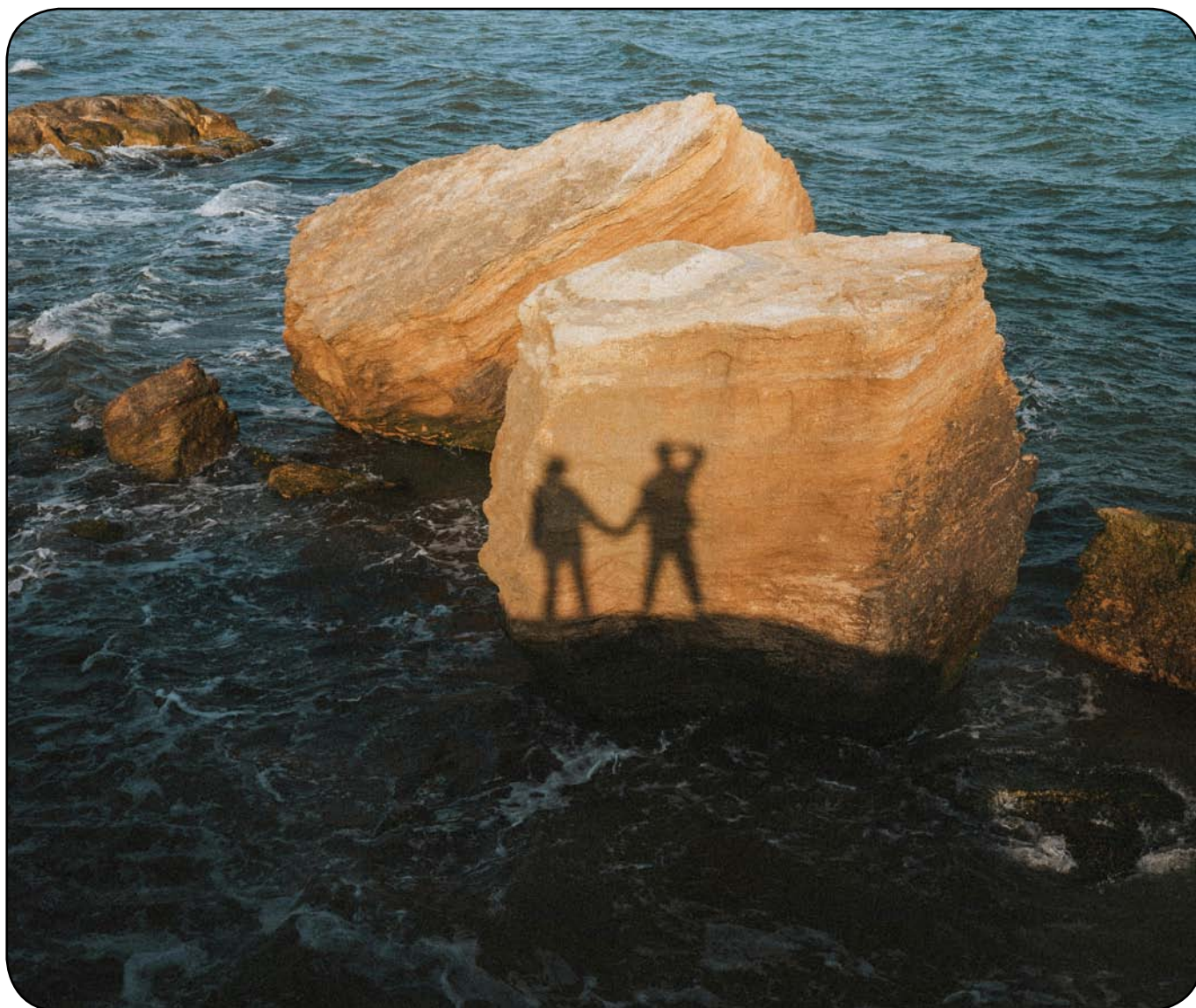
Z hlediska současné vědy i z pohledu velkého množství lidí patří minerály do tzv. neživé přírody. Avšak pro mnohé kultury po celé období lidských dějin, a můžeme věřit, že to do značné míry platí i dnes, minerály nebyly prosty života, jen byl tento více ukryt našemu vnímání a projevoval se skrytě skrze dlouhá časová období či v nepřístupných hlubinách Země. Podle těchto filozofických a náboženských pojetí je Život dílem nebo darem Boha a prostupuje celým stvořeným světem, je Jediný a pouze se jiným způsobem projevuje v různých říších přírody tak, jak se na základě evoluce povznáší a vrací ke svému zdroji.

Díky tomuto pochopení však minerály, obzvláště ve svých čistých formách krystalů, mohly být a byly významnou součástí života lidí, a to převážně v oblasti náboženské, magické a medicínské. Lidé chápali, že stejně jako jsou rozdíly mezi rostlinami, zvířaty, ale i lidmi, a každý je nositelem nějakých charakteristických vlastností, skrze které se projevuje život, platí totéž pro minerály. Protože různé živé bytosti na sebe vzájemně mají vliv a tento přímo souvisí s jejich vlastnostmi, bylo běžné tyto vlastnosti zkoumat a využívat i u minerálů, a to pokud možno ku prospěchu člověka a snad i minerálů. Toto hluboké vnitřní propojení si můžeme představit jako jemnou vibrující energii, která proniká celým světem a je soustředěna v bytostech na všech úrovních evoluce a charakteristickým způsobem přizpůsobena jejich tělům a rolím. Svým způsobem si to můžeme představit jako tóny stupnice, které se opakují na stále vyšších vibračních úrovních. C je vždy C, D je D atd., ale vibrace je stále subtilnější. Stejně tak platí, že různé hudební nástroje, a dokonce i jednotlivé nástroje stejného druhu nezní zcela totožně, i když hrají tentýž

tón, tutěž základní vibraci. Dokonce ani stejný nástroj nezní stejně v rukách jiného hudebníka. Vše má stejnou podstatu, vše se ovlivňuje a vše na sebe působí, a to dle situace pozitivně i negativně.

Svět minerálů je velice bohatý a složitý. Existuje bezpočet druhů a variant. Nalezneme je v podobě čisté i smíšené, a to má vliv na to, jaký je jejich charakter, a na to, jak se projevují. Právě jejich vnitřní vibrace je určující pro to, jakým způsobem byly používány pro náboženské, magické a léčebné účely, přičemž tyto oblasti často splývaly či plynule přecházely jedna ve druhou. V náboženství byla používána jejich schopnost zprostředkovávat a zesilovat proudění charakteristické energie spjaté s konkrétní manifestací božstva a obohatit tak posvátný prostor v jejich blízkosti a zesílit pozitivní působení na duše lidí zde přítomných. Magie hledala způsoby, jak pomocí energie minerálů zesilovat pozitivní energii či oslabovat tu negativní na různých místech či u konkrétních lidí, v případě černých mágů i obráceně. Medicína hledala cesty, jak s jejich pomocí posílit to slabé, harmonizovat rozkolísané a navracet lidem vnitřní sílu a schopnost nabýt pevného zdraví.

Dodnes se zachovala řada konceptů a pohledů z různých kultur, jak může člověk pozitivně využít schopnost minerálů soustředit a předávat energii. Tato pojetí nejsou zcela shodná, protože stejně jako minerály jedné barvy mají podobnou charakteristiku, avšak v žádném případě nejsou stejné, ani jejich vlastnosti nejsou jednoduché ale komplexní. Podobně jsme i my lidé každý jiný, a ještě více to platí pro různé kultury a různá historická období. V této oblasti nejsou možné jednoduché návody, nýbrž je vždy dobré jejich používání doplnit intuicí a vlastním citem pro to, co nás přitahuje a je nám příjemné. □

PROGRAM AKTIVIT

PROSINEC

VÁNOČNÍ PŘÍBĚH SVĚTLA A TMY
Přednáška

LETEM SVĚTEM S DOBRÝM ČAJEM
Povídání o čaji s ochutnávkou

PRAKTICKÁ PSYCHOLOGIE
krátký kurz

STOICISMUS V MODERNÍM SVĚTĚ?
PROČ NE!
krátký kurz

PŘEDNÁŠKY NA YOUTUBE

FILOZOFIE JAKO ZPŮSOB ŽIVOTA
Rozhovor se zakladatelkou NA ČR
PhDr. Slavicou Kroča

SLEDUJTE NÁS

[@NovaAkropolisCR](https://www.youtube.com/@NovaAkropolisCR)

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.facebook.com/Nova.Akropolis.Ceska.republika)

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE
ČLOVĚK A UNIVERZUM
ODKAZ DÁVNÉ INDIE
ZÁHADY TIBETU
BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE
MOUDROST ČÍNY
VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI
PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“
ARISTOTELES
PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA
DŮLEŽITOST VÝCHOVY
EGYPT
ŘÍM A STOIKOVÉ
DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST
DĚJINY A MYTOLOGIE
HISTORICKÉ CYKLY
SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST
KONCENTRACE
PAMĚŤ
IMAGINACE
VŮLE atd.

PODROBNOSTI NA ODKAZU **ZDE**

„Někdy je to, že nedostanete,
co chcete, úžasné štěstí.“

Dalajláma

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz